

3. A jogvita megoldásának lehetséges keretei

A Kormány 2014. december 3-án megerősítette, hogy a jogvitát nem egy új, bizonytalan kimenetelű hágai perben, sem pedig harmadik fél jószolgálati közbenjárásának igénybevételével, hanem a Szigetköz és a Duna fenntartható fejlesztésére irányuló közös magyar-szlovák kezdeményezés keretei között kívánja megoldani. Ez utóbbi rendezné a releváns vízgazdálkodási kérdéseket (öreg-Duna rehabilitációja, árvízvédelem) és megszüntetné a Nemzetközi Bíróság által hatályban tartott 1977-es államközi szerződést.

A fenti mandátummal összhangban a felek összeállították az érintett teljes Duna-szakaszra vonatkozó vízgazdálkodási, környezetvédelmi, közlekedési, energetikai és turisztikai fejlesztési projektjavasolataikat (ld. melléklet). A javaslatok többsége kapcsolódik az EU 2014-2020-as fejlesztéspolitikai ciklusához, megvalósításuk forrását jellemzően uniós alapok biztosítják.

A politikai megegyezés szempontjából Magyarország számára leginkább kritikus projekt az öreg-Duna árvízi elvezető képességét és a mellékágak ökológiai kapcsolatát helyreállító rehabilitációja, mely magában foglalja a vízmosztás kérdését is.

4. Eldöntendő kérdések

Az eddigi tárgyalási fordulók alapján a megállapodás fontos peremfeltétele, hogy ugyan Szlovákia számára fontossá vált a megállapodás, de nem minden áron. Felvízi országgént a fennálló helyzet egyoldalúan Szlovákia számára kedvező, ezért a jogvita lezárása, amely látszólag egyoldalú kedvezményeket ad a magyarok számára, komoly belpolitikai kockázatokkal jár. A bős-nagymarosi jogvitába lezárásának a motivációi ezért jórészt olyan áttételes külpolitikai előnyök (Szlovákia nemzetközi presztízsének emelése, Lajčák külügyminiszter ENSZ főtitkári kampánya stb.), melyek szükségképpen korlátozzák a magyar igények befogadhatóságát.

Fontos nehezítő tényező az elszámolási kérdések lehetetlensége. Bár a Nemzetközi Bíróság szerint a felek kölcsönösen kártérítést követelhetnek egymástól, ez a károk összehasonlíthatatlansága, a kárösszegek meghatározásának módszertani bizonytalansága miatt ez szinte kizárt. További akadály, hogy magyar oldalon az 1995-től működő vízpótlási rendszer eredményeképp a várt ökológiai károk jelentős része nem következett be, ezért a károk mérlege lehet, hogy Szlovákia számára lenne kedvező. Hasonlóképpen, amennyiben Magyarország részt kíván venni a bösi erőmű üzemeltetésében és hasznainak szedésében, akkor meg kell fizetnie jelen értéken a teljes szlovák beruházás 50%-át. Hangsúlyozni kell, hogy az 1977-es szerződés alapján néhány Szlovákiában található műtárgyat (pl. a Bős alatti alvízcsatornát) Magyarország épített fel saját költségén, mellyel becslések szerint 10%-kal járult hozzá a beruházáshoz, de erre sem áll rendelkezésre megbízható módszertan. Mindazonáltal, a tulajdoni igény aktiválása – amennyiben ennek összege számszerűsíthető – nagyságrendileg 100 milliárdokban mérhető költségvetési kiadást jelentene.

Mindezek tükrében a tárgyalások eddigi eredményei azt mutatják, hogy a **reális magyar cél az öreg-Dunába érkező vízmennyiség kis léptékű növelése és a terület közös rehabilitációja.**

A fentiek alapján az eldöntendő tárgyalási kérdések: